

J-SP:N LIPUTUSOHJE

YLEISTÄ

Tämä Järvi-Suomen Partiolaisten liputusohje on tarkoitettu liputuksen tueksi ja yhtenäistämään liputuksia etenkin piirin omissa tapahtumissa. Myös lippukunnat voivat ottaa ohjeen omaan käyttöönsä. Liputusohjetta käyttäessä on hyvä huomioida tapahtuman kohderyhmä ja tapahtuman luonne: sudenpentujen vasta harjoittellessa liputuskäytäntöjä voi ohjetta käyttää vain tarvittavilta osin tai soveltaa enemmän, kun taas piirin juhlatilaisuuksissa voidaan liputusohjetta noudattaa tarkemmin.

Liputusohje käsittelee liputuksen perusteita (lippusalkoa, lippua, liputusaikaa ja liputuspäiviä), ohjaa lipun nostoon, laskuun, hoitoon ja säilytykseen, kantoliputukseen ja suruliputukseen sekä ohjeistaa lippujen arvojärjestykseen, kun liputetaan yhtäaikaaisesti useammalla lipulla.

Ohje on hyväksytty piirihallituksen kokouksessa 13/2010 12.12.2010 ja päivitetty piirihallituksen kokouksessa 5 /2021 11.5.2021.

LIPPUSALKO, LIPPU JA LIPUTUS

1. Lippusalko ja lipun koko

Tavanomaisin liputtamiskokonaisuus on maassa seisova erillinen lippusalko, jota myös kenttäsaloiksi kutsutaan. Salon pituus riippuu käyttöpaikasta. Nyrkkisääntö on, että lippusalon tulee olla 1 - 2 -kerroksista rakennusta korkeampi. Lipun tulee tuulettomalla säälläkin voida löysänä riippua rakennuksen yläpuolella.

Lipun korkeus on noin kuudesosa salon pituudesta. Kotimaiset lipputehtaat valmistavat Suomen lippua vakiokokoina. Esimerkiksi kahdeksan metrin salkoon tulee lippu numero 8, jonka koko on 125 x 204 cm.

Kantosalko on kannettava tanko, johon lippu kiinnitetään. Tanko on yleensä kolmimetrinen ja kaksiosainen. Lipun koko kolmimetriseen kantotankoon on 100 x 163 cm (lippu numero 6).

2. Liputusaika

Lippu on pyrittävä nostamaan aamunkoitteessa kello 8 ja laskemaan auringon mennessä mailleen, kuitenkin viimeistään kello 21.

Poikkeukset

- Suomen lipun päivä, jolloin liputus alkaa juhannusaattona kello 18 ja päättyy vasta juhannuspäivänä kello 21.
- itsenäisyyspäivänä liputus päättyy kello 20
- Sellaisena pimeän vuodenajan vaalipäivänä, jolloin äänestys loppuu auringonlaskun jälkeen, liputus päättyy kello 20.

3. Liputuspäivät

Viralliset, vakiintuneet ja suositellut liputuspäivät Suomessa

5.2.	J.L. Runebergin päivä
6.2.	Saamelaiden kansallispäivä (suositeltu liputus)
28.2.	Kalevalan päivä, suomalaisen kulttuurin päivä
19.3.	Minna Canthin päivä, tasa-arvon päivä
8.4.	Romanien kansallispäivä (suositeltu liputus)
9.4.	Mikael Agricolan päivä, suomen kielen päivä, joka on myös Elias Lönnrotin syntymäpäivä
27.4.	kansallinen veteraanipäivä
1.5.	vappu, suomalaisen työn päivä
9.5.	Eurooppa-päivä
Toukokuun	äitienpäivä
2. sunnuntai	
12.5.	J.V. Snellmanin päivä, suomalaisuuden päivä
Toukokuun	kaatuneitten muistopäivä
3.sunnuntai	
4.6.	Puolustusvoimain lippujuhlan päivä, Suomen marsalkka C.G.E. Mannerheimin syntymäpäivä
Kesäkuun 20.	juhannus, Suomen lipun päivä. Liputus alkaa juhannusaattona klo 18
ja 26. päivän	
välinen lauantai	
6.7.	Eino Leinon päivä, runon ja suven päivä
9.8.	Tove Janssonin ja suomalaisen taiteen päivä (suositeltu liputus)
Elokuun	
viimeinen	
sunnuntai	Suomen luonnonpäivä (suositeltu liputus)
1.10.	Miina Sillapään ja kansalaisvaikuttamisen päivä (suositeltu liputus)
10.10.	Aleksis Kiven päivä, suomalaisen kirjallisuuden päivä
24.10.	YK:n päivä
6.11.	ruotsalaisuuden päivä, svenska dagen
20.11.	Lapsen oikeuksien päivä
Marraskuun	isäinpäivä
2. sunnuntai	
6.12.	itsenäisyyspäivä
8.12.	Jean Sibeliuksen päivä, suomalaisen musiikin päivä

Lisäksi liputetaan päivänä, jolloin Suomessa toimitetaan valtiolliset vaalit, kuntavaalit, Euroopan parlamentin edustajien vaalit tai neuvoo-antava kansanäänestys sekä päivänä, jolloin tasavallan presidentti astuu toimeensa. Ajantasaiset tiedot liputuspäivistä löytyvät sisäministeriön nettisivuilta.

OHJE LIPUNNOSTOSTA JA -LASKUSTA

1. Henkilöt

Lipunnostossa ja -laskussa tarvitaan seuraavat henkilöt:

- lipunnoston johtaja
- lipun nostajat 2 hlö / lippu

2. Toiminnan kuvaus:

Lipun nostaminen salkoon on tapahduttava hillityn arvokkaasti. Asuste on partioasu. Lipunnostossa ei käytetä päähinettä, ellei kyseessä ole virallinen partiopäähine. Leireillä puukkoa ei tuoda lipunnostoon.

Lippu ei saa missään vaiheessa koskettaa maata.

Ennen nostamisseremoniaa narut on käytävä selvittämässä. Tämä on tärkeää varsinkin talvella jolloin narut saattavat olla jäässä.

3. Lipun nosto

Lipunnostoon saavutaan kootusti ja asetaudutaan joko puolikaareen tai riviin lipputangon eteen. Lipunnoston johtaja toivottaa hyvää huomenta. Koulutustilaisuuksissa hän käy tämän ohjeen lyhyesti läpi. Lipun nostoon voi vaihtoehtoisesti saapua itsenäisesti, niin ohjeistettaessa. Tällöin on tärkeää muistaa rauhallinen ja arvokas käytös tilaisuuden alkua odottaessa. Lipunnoston alkamisen jälkeen ei ole kohteliasta saapua kesken lipunnoston paikalle.

Lipunnoston johtaja komentaa "lipunnostajat".

Lipunnostajat lähtevät lipputangolle ja kiinnittävät lipun naruihin. Kun lippu on kiinnitetty, katsoo nostaja lipunnoston johtajaan ja jää odottamaan seuraavaa komentoa.

Lipunnoston johtaja antaa komennon "nosta lippu" ja aloittaa lipun tervehtimisen kun lippu irtautuu nostoa avustavan henkilön kädestä. Lippu nostetaan salon huipulle tasaisin, rauhallisin vedoin. Tervehtiminen päättyy kun lippu on ylhäällä. Useiden kansallisuuksien lipuja nostettaessa seurataan ja tervehditään Suomen lipun mukaan.

Kun lippu / liput on nostettu narut sidotaan salkoon suoraan lipusta alas kiertämättä niitä salon ympäri. Lipun nostajat astuvat taaksepäin 3 askelta kääntymättä ja tervehtivät partiotervehdyksellä lippua rauhallisesti. Tervehtimisen päättyttyä lipunnostajat kääntyvät ja palaavat paikoilleen.

Lipunnoston johtaja kiittää lipunnostajia ja muu suunniteltu ohjelma voi jatkua.

4. Lipun lasku

Lipun laskeminen tapahtuu yhtä arvokkaasti kuin nostaminenkin.

Lipunlaskuun saavutaan kootusti ja asettaudutaan joko puolikaareen tai riviin lipputangon eteen. Lipun laskuun voi vaihtoehtoisesti saapua itsenäisesti, niin ohjeistettaessa. Tällöin on tärkeää muistaa rauhallinen ja arvokas käytös tilaisuuden alkua odottaessa. Johtaja komentaa "lipunlaskijat".

Lipun laskijat lähtevät paikoiltaan ja tervehtivät lippua noin kolmen askeleen päästä salosta. Kun narut on irrotettu, katse käännetään johtajaan ja odotetaan seuraavaa komentoa.

Johtaja komentaa "laske lippu". Tällöin lipunlaskijat aloittavat lipun rauhallisen laskemisen. Tervehtiminen laskevalle lipulle tapahtuu sen liikkeen alusta siihen saakka kunnes avustava lipunlaskija saa kädellä kiinni lipusta. Naru irrotetaan lipusta ja kierretään kolme kertaa salon ympäri ja kiinnitetään knaapiin.

Lipunlaskijat palaavat muodostelmaan viikkaamatta lippua.

Lopuksi johtaja kiittää lipun laskijoita.

5. Mahdolliset ongelmatilanteet ja lipun viikkaus

Mikäli lipun nostossa tai laskussa tulee ongelma, sitä ei selvitellä tilaisuuden aikana, vaan solmut yms. muut pikkuviat korjataan, kun ihmiset ovat poistuneet lipunnosto tai -lasku tilaisuudesta.

Lippu viedään sisätiloihin sininen väri päälle taitettuna, narut ja liittimet vapaina.

Lipun taittelu tapahtuu seuraavasti: Otetaan kiinni lipusta pitkittäin, sormen mitan verran sinisen osion puolelta. "Heilautetaan" valkoinen osio toiselta puolelta sinisen päälle niin, että sinistä kääntyy tuo sormen mitta mukana. Otetaan uusi ote sinisen osion toisesta reunasta, sormen mitan verran sinisen puolelta. "Heilautetaan" valkoinen edellisen taitoksen päälle niin, että sinistä kääntyy jälleen tuo sormen mitta mukana. Jäljelle jää kapea suikale valkoista ja se heilautetaan vielä kerran keskelle. Sitten taitetaan lippu niin, että valkoiset osat jäävät taitoksen sisälle.

KANTOLIPPU

Kannettaessa Suomen lippua kulkueissa tai paraateissa tulee sillä aina olla lipunkantajan lisäksi kaksi lippuvartijaa. Lipunkantaja on valittava siten, että hän jaksaa kantaa lippua. Lippuvartioon pääsy on kunniatehtävä, ja siihen valittujen tulee pukeutua ja käyttäytyä asianmukaisesti.

Naispuolinen lippuvartija asettuu lipunkantajasta katsoen oikealle ja miespuolinen vasemmalle puolelle. Lippuvartijat käyttävät sinivalkoisia airutnauhoja siten, että naisella nauha kulkee vasemman ja miehillä oikean olkapään yli. Nauha solmitaan vyötärön kohdalta löysälle solmulle. Sininen väri on nauhassa alempana. Airutnauhaa ei käytetä kansallis- tai virkapuvun kanssa. Partioasu luetaan virkapuvuksi.

Kulkuessa tai paraatissa liikuttaessa Suomen lippu lippuvartioineen tulee kymmenisen askelta soittokunnan jäljessä. Lippu kannetaan pystysuorassa asennossa vartalon keskikohdalla. Kantovyötä on hyvä käyttää, jos tanko on raskas. Suomen lippua seuraavat järjestölippu tai -liput ja lopuksi itse marssijat. Yleisö tervehtii ohii kulkevaa Suomen lippua paikallaan seisten, miehet ilman päähinettä.

Järjestölipullakin on tapana olla lippuvartio. Suomen lippu on kuitenkin aina arvokkaimmassa asemassa. Jos liput sisätiloissa pidettävässä juhlassa asetetaan lipputelineeseen, ei lippuvartioita enää tarvita. Yleisö tervehtii lippua seisten sen saapuessa ja poistuessa.

Kannettavalla Suomen lipulla on tervehdittävä eli suoritettava kunnianosoitus seuraavissa tapauksissa:

- kohdattaessa tasavallan presidentti tai vieraan valtion päämies
- oman tai vieraan maan kansallislaulua esitettäessä
- vainajaa, jos hautajaissaatto kulkee ohii sekä vainajaa siunattaessa ja hautaan laskettaessa

Järjestölipulla tervehditään edellisten kohtien lisäksi seuraavissa tapauksissa

- Suomen tai vieraan valtion lippua nostettaessa, laskettaessa, ohitettaessa tai esimerkiksi juhlahuoneistoon tuotaessa ja pois vietäessä
- maakuntalauluja ja järjestön omaa kunniamarssia tai -laulua esitettäessä
- muistettaessa vainajaa hiljaisella hetkellä tai laskettaessa vainajalle järjestön omaa seppelettä
- patsasta, reliefiä tai muotokuvaa paljastettaessa
- monissa muissa tilanteissa sopimuksen mukaan; esimerkiksi kunnia- tai ansiomerkkejä jaettaessa, lippu-tervehdykseen vastattaessa ja sellaista juhlallista vakuutusta annettaessa, joka oikeuttaa järjestön jäsenyyteen

Lipunkantaja tervehtii lipulla laskemalla sitä rauhallisesti, kunnes tanko on noin 45 asteen kulmassa vaakatasoon. Kulkuessa tai paraatissa tervehtiminen tapahtuu viitisen metriä ennen kohdetta ja päättyy metrin kohteen jälkeen. Paikalla tehtävässä tervehtimisessä lipunkantaja kääntää hieman rintamasuuntaansa tervehdittävään ja kallistaa lipputankoa. Lippu ei saa koskettaa maata.

LIPUN HOITO JA SÄILYTTÄMINEN

Vaurioitunutta lippua voi yrittää korjata, mutta tällöin sitä saa käyttää vain sillä edellytyksellä, ettei korjausjälki näy liputettaessa.

Nykyliput ovat materiaaliltaan tekokuitua (polyesteriä), joten ne kestävät hyvin maamme ajoittain ankariakin säävaihteluita. Kuitenkin kaupunki-ilma kaikkine epäpuhtauksineen nopeasti likaa lipun, ellei sitä pestä riittävän usein. Pesu- ja silitysohjeet ovat yleensä lipun mukana. Suomen lippu kuivataan aina sisätiloissa.

Lippu suositellaan säilytettäväksi avattuna esim. lippukaapissa. Kuljetuksen ajaksi lippu kannattaa laittaa erityiseen suojaussiiniin.

Lipun hävittäminen

Kun Suomen lippu on aikansa palvellut - esimerkiksi sen valkoinen osa kellertynyt ja sininen haalistunut tai sitä ei voi enää huoltaa siistiksi, tulee se hävittää kansallislipun arvon mukaisella

tavalla. Lipun voi hävittää polttamalla tai leikkaamalla se pieniksi palasiksi ja poistamalla palat muutamassa erässä normaalin talousjätteen mukana. Tärkeintä on, ettei lippua voi palasista tunnistaa. Lippua ei saa haudata maahan eikä mereen.

LIPPUJEN ARVOJÄRJESTYS

Liputettaessa useammalla eri kansallislipulla noudatetaan kansainvälisiä liputustapoja. Kansainvälisessä liputuksessa isäntämaan lippu asetetaan arvokkaimpaan asemaan.

Arvokkain asema on yleensä heraldinen oikea eli katsojasta katsoen vasemmalla.

Lippujen järjestys Suomessa

1. Suomen lippu
2. Muut itsenäisten valtioiden liput maiden ranskankielisten nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Vieraan valtion lipulle osoitetaan samanlaista arvonantoa kuin omalle lipulle siten, että lipun salkoreunan korkeus on sama kaikilla lipuilla ja lippusalot ovat saman korkuisia.
Pohjoismaiden lipuilla voidaan käyttää myös skandinaavisten nimien aakkosjärjestystä: Suomi, Tanska, Islanti, Norja, Ruotsi, Ahvenanmaa, Fär-saaret ja Grönlanti sekä viimeisenä mahdollisesti Pohjoismaiden Neuvoston lippu.
3. Liitto- ja osavaltioiden liput, joihin voidaan rinnastaa pohjoismaiden maakunnalliset itsehallintoalueet, esimerkiksi Ahvenanmaa, Färsaaret
4. Kansainvälisten järjestöjen liput, joita ovat esimerkiksi YK:n, Kansainvälisen Punaisen Ristin, WAGGGS:n ja WOSM:n.
5. Kansainvälisten alueellisten järjestöjen liput, joita ovat mm. Euroopan unionin ja Pohjoismaiden Neuvoston liput.
6. Heimoliput, esimerkiksi Saamen lippu
7. Valtion hallinnollisten alueiden liput: läänien ja maakuntien liput
8. Valtakunnallisten järjestöjen liput, joita on esimerkiksi SP
9. Järjestö- ja yhdistysliput, joita on esimerkiksi J-SP ja lippukunta
10. Muut liput, esimerkiksi yritysliput

Samanarvoisten järjestö- tai yrityslippujen arvojärjestys määräytyy perustamisvuoden mukaan siten, että vanhin lippu tai vanhimman järjestön lippu on arvokkaimmassa paikassa.

SURULIPUTUS

Surua ilmaistaan vakiintuneen tavan mukaan laskemalla liput puolisalkoon. Suruliputuksessa käytetään yleensä kansallislippua.

Suruliputuksessa lippu vedetään salossa ensin ylös asti ja lasketaan sen jälkeen kolmanneksen tangon mittaa alas siten, että lipun alareuna asettuu salon puoliväliin. Lippua laskettaessa se vedetään ensin salon huippuun ja lasketaan sitten alas.

Hautauspäivänä liputetaan siten, että liputuksen alkaessa lippu vedetään puolisalkoon. Kun vainajan siunaus- ja hautausilaisuus on pidetty, lippu nostetaan loppupäiväksi täyssalkoon. Tällöin täyssalossa oleva lippu tervehtii ja osoittaa kunniaa vainajalle.

Surutalossa suruliputusta käytetään myös virallisena ja vakiintuneena liputuspäivänä.

Suruliputuksella osoitetaan yleensä yksityistä surua. Kansallisen merkkihenkilön tai jonkin suuronnettomuuden yhteydessä sisäasianministeriö voi kuitenkin suosittaa yleistä suruliputusta.